

Тому, з нашої точки зору, для складання I розділу Звіту про рух грошових коштів необхідно скласти групувальну відомість за даними Головної книги за рахунками: 30 „Каса”, 31 „Рахунки в банку”, 333 „Грошові кошти в дорозі в національній валюті”, 334 „Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті” і 351 „Еквіваленти грошових коштів”, узагальнивши в ній усю необхідну інформацію. При цьому слід пам'ятати, що внутрішній оборот грошових коштів між рахунком 30 „Каса” та рахунком 31 „Рахунки в банку” не використовується при заповненні цього звіту.

За даними аналітичного обліку до рахунку 64 „Розрахунки за податками і платежами” необхідно здійснити вибірку за субрахунками другого порядку, виділивши окремо зобов'язання з податку на додану вартість, з податку на прибуток та зобов'язання з інших податків і зборів.

Список літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87.
2. Верига, Ю.А. Фінансова звітність підприємств України: сучасний стан і шляхи удосконалення / Ю.А. Верига // Регіональні перспективи. – 2001. - №2-3 (15-16). – С.22-37.
3. Пархоменко, В. Подання інформації про рух грошових коштів / В. Пархоменко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. - №8. – С.20-22.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 „Звіт про рух грошових коштів”, затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 у редакції від 10.06.2010р. №382.
5. Гура Н. Порядок заповнення Звіту про рух грошових коштів прямим методом / Н.Гура, О. Кащенко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. - №1. – С.25-30.

Н.М. Гаркуша, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ

Успішне вирішення завдань фінансового аналізу неможливе без побудови й ефективного функціонування системи фінансово-економічної інформації. Одним із її елементів є фінансова звітність, на основі якої проводиться аналіз фінансового стану підприємства.

Відповідно Закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”: „Фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період”. В міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 1 надано таке визначення фінансовій звітності: „Финансовая отчетность – это структурированное представление информации о финансовом положении и финансовых результатах деятельности организации”.

Із цих визначень витікає, що інформація, яка міститься в фінансовій звітності, являє собою особливий вид агрегованих даних, сформованих в рамках бухгалтерського обліку. „Бухгалтерський облік це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень”, - саме таке визначення бухгалтерському обліку надано в зазначеному Законі України. Розглядаючи бухгалтерський облік як функцію управління, що передбачає використання результатів аналізу при прийнятті управлінських рішень, можна виділити наступні його завдання: формування повної і достовірної інформації про діяльність підприємства, його фінансовий стан, необхідної зовнішнім і внутрішнім користувачам для проведення аналізу; забезпечення інформацією користувачів для здійснення контролю за дотриманням законодавства України при здійсненні господарських операцій, їх доцільністю, використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів у відповідності до установлених норм, нормативів та бюджетів, наявністю і рухом майна і зобов'язань; запобігання збиткових результатів діяльності підприємства і виявлення резервів підвищення фінансової стійкості.

Найбільш вагомою складовою фінансової звітності, безумовно, є бухгалтерська система нормативного регулювання, яка складається із певних документів. Так, крім зазначеного Закону, формування фінансової звітності здійснюється на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Треба зазначити, що в Україні порядок формування і представлення фінансової звітності, її склад достатньо жорстко регламентовані, що не відповідає вимогам МСФЗ, які передбачають право суб'єктів господарювання самостійного формування звітності. Бухгалтерське законодавство Росії передбачає таке право.

Подальший розвиток бухгалтерського обліку і звітності, як основних джерел для аналізу фінансового стану підприємства, повинен здійснюватися за наступними основними напрямками: підвищення якості інформації, що формується в бухгалтерському обліку та звітності; змінення системи регулювання бухгалтерського обліку і звітності; підсилення контролю якості фінансової звітності; суттєве підвищення професійної кваліфікації спеціалістів, зайнятих організацією і веденням бухгалтерського обліку і звітності, аудитом і аналізом фінансової звітності. При цьому вважаємо, що бухгалтерський облік повинен розвиватися як частина єдиної системи обліку і звітності в Україні, до якої входять також статистичний та оперативнотехнічний облік. Треба мати на увазі і такий важливий фактор, який забезпечує єдинство цієї системи, – первинний облік як джерело даних для послідовного накоплення, систематизації та узагальнення їх у відповідності із завданнями, вимогами та методологією кожного виду обліку.

Виходячи із вимог МСФЗ, кожен суб'єкт господарювання, зацікавлений у своєму успішному розвитку, повинен використовувати звітність як засіб доказу своєї надійності в якості партнера, щоб максимально приваблювати потенційних клієнтів і постачальників. У цьому зв'язку є важливим, щоб керівники і спеціалісти підприємства вміли „читати” звітність, тобто робити оцінку майнового і фінансового стану партнера за її даними.

У цьому випадку фінансова звітність дозволяє знизити ризик ухвалюваних рішень, бо становиться джерелом інформації при заключенні договорів і виборі системи розрахунків з партнерами. В такій ситуації показники фінансової звітності стають аргументами в діалогах при прийнятті фінансових рішень. Але це передбачає, щоб керівники фінансово – бухгалтерських служб прагнули до підвищення її інформативності, розширенню пояснень і доповнень до форм звітності, в яких наведені, в основному, кількісні характеристики. Це дасть змогу при збереженні уніфікованих форм звітності найбільш повно розкрити специфічні характеристики суб'єкта господарювання. Крім цього, вміння правильно сприймати дані звітності буде важливою передумовою ефективного розвитку організаційно – господарських зв'язків в українській економіці.

Н.М. Гаркуша, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ

Ефективність господарської діяльності підприємства торгівлі залежить від якості системи управління витратами, і потребує нових підходів до оцінки ефективності витрат.

Проблемі дослідження витрат господарської діяльності підприємств приділяли і приділяють значну увагу вітчизняні та зарубіжні науковці і практики. Разом з тим, ефективності понесених витрат підприємства не приділяється достатньої уваги. Це дозволяє судити про дефіцит системного підходу до її оцінки, що обумовило актуальність і цільову спрямованість дослідження.

Слід зазначити, що висвітлення цих питань неможливо без з'ясування економічної сутності категорії «ефективність витрат». Відомим і поширеним у вітчизняній економічній літературі є трактування поняття економічної ефективності як співвідношення результатів і витрат. Отже, надається можливим визнати взаємозв'язок ефективності витрат з основним економічним показником результативності господарювання підприємства – прибутком.

Основними характеристиками категорії «ефективність витрат», відповідно до економічної сутності категорії «ефективність», є: якісний результат певної діяльності, що характеризує її результативність; співвідношення конкретного, кінцевого результату до витрат, що забезпечили його отримання.

Таким чином, ефективність витрат основної діяльності підприємств торгівлі як категорія ринкової економіки відображає розмір прибутку від реалізації, отриманий підприємством у розрахунку на одну гривню понесених витрат. Отже, економічна ефективність витрат основної діяльності залежить від суми отриманого прибутку і витрат, понесених підприємством для її одержання. Витрати основної діяльності не є кінцевим показником результативності здійснення торгової діяльності, але значно впливають на його формування. Тому розгляд їх ефективності можливий у зв'язку з основним економічним показником господарювання підприємства торгівлі – обсягом товарообороту. Це обумовлює доцільність системного підходу до оцінки ефективності витрат на підставі інтегрального аналізу.

Слід зазначити, що зростання економічної ефективності витрат основної діяльності можливе за рахунок випереджальних темпів зростання основних економічних показників господарювання над темпами зростання витрат в рамках цієї діяльності:

$$T_P^{PP} > T_P^{CT} > T_P^B > 100, \quad (1)$$

де T_P^{PP} – темп росту прибутку від реалізації (основної діяльності), обчислений як виражене у відсотках співвідношення прибутку звітного і попереднього періодів, %; T_P^{CT} – темп росту чистого товарообороту (чистої виручки від реалізації товарів), обчислений як виражене у відсотках співвідношення обсягу чистої виручки від реалізації звітного і попереднього періодів, %; T_P^B – темп росту витрат основної діяльності, обчислений як виражене у відсотках співвідношення звітного і попереднього періодів, %.

Поліпшення окупності витрат обумовлює зростання обсягу чистого товарообороту (чистої виручки від реалізації товарів). Останнє, в свою чергу, сприяє збільшенню прибутку від реалізації (за інших незмінних умов) та підвищенню рентабельності продаж. В цілому це свідчить про ефективність витрат і зростання її рівня.